

ARBETE OCH FÖRETAGANDE I ETT BIBLISKT PERSPEKTIV

Jag besökte ett av de större samfundet i Tanzania i september. De församlade kyrkoledarna från landets olika hörn ombads göra en genomgång av hur många som behövde ett jobb, som var arbetslösa. Svaren indikerade ett jättestort behov: 80 – 90 procent av församlingsmedlemmarna i arbetsför ålder saknar jobb.

Ett snabbt hopp till Bangalore, Indiens ”Silicon Valley”; många datorprogram som världen använder skapas här. I april förra året var jag inbjuden att tala till kristna affärsmän samt församlings- och missionsledare. Ämnet var ”företagande som mission”. Responsen var ungefär densamma som jag mött på andra håll i världen – inklusive Sverige: ”Detta är första gången jag blivit bekräftad som företagare OCH kristen, där min kallelse till företagande har blivit sedd som mitt missionsuppdrag och min gåva.”

Nu handlar denna artikel inte om Tanzania eller Indien i sig, men dessa två exempel – som skulle kunna mångfaldigas – visar på några viktiga ärenden som vi ska försöka behandla: arbete och företagande i ett bibliskt perspektiv.

1. Skapad till att skapa

I begynnelsen skapade Gud himmel och jord, hav och land, träd och fiskar, fåglar och människor. Efter varje dags arbete gjorde Gud en utvärdering och fann att det var bra, han såg att det var gott. Det var två saker som var goda: dels produkterna av skapandet, men också skapelseprocessen i sig.

Gud skapade människor till sin avbild. Adam och Eva skulle inte bara ligga på en skön äng med grässtrån i munnen och fantisera över molnformationer som drog förbi. Nej, nedlagt i dem – och i oss – fanns förmågan och kallelsen att skapa. Denna ”skapelsegåva” är något att förvalta.

Gud skapade för andra och det var gott. Vi är skapade till hans avbild - till att skapa, att skapa gott för andra. Detta inkluderar även att skapa arbeten, företag, välstånd och därigenom betjäna människor, ja det är gott, en gudagiven gåva och kallelse.

Detta är inte ”framgångsteologi”, utan biblisk skapelseteologi, med betoning på den kristna förvaltarskapstanken. Och att förvalta är inte ett nollsummespel. Det är inte så att det finns ett fast antal kronor eller jobb som bara ska fördelas. Nej, både jobb och kronor kan och ska skapas. Utifrån de gåvor och uppdrag vi har ska vi ”skapa med Gud”, skapa något gott, skapa välstånd. Det är att vara goda förvaltare av de gåvor Gud gett oss. Sedan finns det också bibliska ”rättvisekrav” som talar om fördelning. Men det finns inget att fördela om det inte först har skapats. Det gäller både mat och jobb.

2. Fattigdom och arbetslöshet

Fattigdom och arbetslöshet hör för det mesta samman. Men fattigdom var inte en del av Guds ursprungliga skapelse, ej heller blir det en del av den återupprättade skapelse när Kristus kommer tillbaka. Ofrivillig fattigdom och dess konsekvenser är ett resultat av syndafallet.

Det finns ett värde i sig att arbeta, att få skapa, att få vara med och bidra till försörjning och utveckling. Detta finns nedlagt i oss som människor. Därför finns det något ”omänskligt” i att förnekas möjligheten att arbeta, att vara med och skapa gott för sig själv och för andra.

3. Behov i Sverige och världen

Det stora flertalet människor som kom till Jesus hade fysiska eller sociala behov. Väldigt få kom med religiösa och existentiella frågor. Nikodemus är alltså mer undantaget än regeln. Och Jesus mötte människors behov. Han sorterade inte bort dem som hade icke-andliga behov. Vi tror att församlingens kallelse – likt Jesus – är att möta människors behov, att evangelium är goda nyheter som berör människors andliga, fysiska och sociala behov.

Det är ju därför kyrkor i Sverige och världen över både predikar och anordnar soppkök, har konfirmationsundervisning och bygger sjukhus, sprider biblar och tar sig an alkoholister.

Ett av de stora behoven i världen är arbete. Vi på vår välfärdsö Sverige kan ibland inte föreställa oss dimensionerna av detta problem. Tid efter annan har vi arbetslöshetssiffror i Sverige som förskräcker oss. Men i många av världens folkrikaste och fattigaste länder är arbetslösheten inte sällan tio gånger så hög, 50 eller 70 procent av befolkningen. Och utmaningen blir inte mindre: De närmaste 20 åren kommer tre miljarder unga människor att komma ut på arbetsmarknaden och leta efter jobb. Detta kan inte bemötas med katastrofhjälp eller bistånd.

4. Fördela och skapa välstånd

Samla in och ge bort. Det är det vanliga sättet att agera för församlingar och missioner. Inte fel i sig, men måste man endast göra så? Insamlandet förutsätter att det finns något att samla in, att några har skapat välstånd som kan fördelas till andra. I kyrkor har vi ofta en förenklad bild av välstånd. Det ena är att samla välstånd, girigt och enkelriktat. Det är som dåren med den goda skörden som byggde nya lador för samlandets skull. Detta förknippas med Mammon, egoism och kortsiktighet. Det andra är att ge bort välstånd. Det är bland annat det vi gör när vi tar upp kollekt till församlingens verksamhet i Sverige och skickar en del till 'missionsländer'. Men detta förutsätter att välstånd har skapats, att det finns något att samla in och ge bort. Och alltför ofta har vi förbisett detta faktum och de människor som har en särskild gåva och kallelse till "välståndsskapande".

I missionssammanhang har vi ibland använt oss av följande bild: Katastrofhjälp är när du ger en hungrande människa en fisk. Bistånd är när du lär henne att fiska.

Men varför har vi sällan eller aldrig tänkt på 'steg 3':

Företagsutveckling är när du lär henne att starta ett företag, skaffar investeringskapital för att köpa en fiskebåt. Då kan hon inte bara försörja sig själv och sin familj utan också vara med att skapa en dynamisk ekonomi som välsignar många, ja hela samhällen.

Det finns människor som har förmågan att skapa förutsättningar för välståndsskapande. De är ofta företagare och entreprenörer.

5. Kallad till företagande och affärsverksamhet

Så Gud har skapat oss till att skapa, bland annat välstånd, och att skapa för andra. Vidare har vi sett att Gud vill inte ofrivillig fattigdom som leder till misär. Det finns enorma behov av att skapa förutsättningar för arbete, jobb behövs som kan leda till välstånd. Och här har företagare en nyckelroll. Precis som Gud kallar folk till pastorer, läkare och IT-tekniker så kallar och utrustar Gud vissa till företagande och affärsverksamhet.

Men en av de mest "underutnyttjade" och missförstådda resurserna i många församlingar är affärsmännen. De ses alltför ofta endast som "mjölkkor", några som kan ge pengar till församlingens verksamhet. Men Gud har kallat dem till företagande. Han har gett dem gåvor och utrustning för att göra affärer, starta företag, skapa välstånd och sysselsättning. Ofta har vi inte sett eller uppskattat deras förmåga och betydelse. Alltför sällan har församlingen identifierat eller bekräftat dessa människor och deras kallelse. Men de behövs mer än någonsin.

Gud, Sverige och världen behöver entreprenörer och företagare. Är du ekonomistudent och funderar på vad Gud vill med ditt liv: Be och fundera över att bli "företagarmissionär".

Mats Tunehag

Oktober 2001